

1912 júl. 11

Uralkodói rendelet a magyarországi gör.-kel. szerb nemzeti-egyházi önkormányzat felfüggesztéséről¹

Mi Első Ferenc József

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb.
és

Magyar-, Horvát—Szlavon—Dalmátországok Apostoli Királya.

Miután a görög-keleti szerb egyházi kongresszusok által az 1868: IX. törvénycikk életbe lépte után alkotott némely szabályzatok az ősidőktől fennállott és törvénybe iktatott legfelsőbb felügyeleti jogunk szempontjából téves és hátrányos magyarázatokra s ez által felségjogaink csorbitására vezettek; miután továbbá ezen szabályzatok az ország törvényeivel a görög-keleti vallásfelekezet részére egyházi, iskolai s ezekre vonatkozó alapítványi ügyeik tekintetében legfelsőbb felügyeleti jogunk teljes fenntartásával biztosított önkormányzati jognak a törvények, nevezetesen az 1868: IX. törvénycikk elvei szerint való végleges rendezését kellően nem biztosítják: magyar miniszterelnökünknek a minisztertanács hozzájárulásával tett előterjesztésére a görög-keleti szerb egyházmegegyék, valamint a görög-keleti metropoliai egyházi és nemzeti iskolai tanács ideiglenes szervezéséről szóló, 1871. május hó 29-én jóváhagyott szabályzatokat, továbbá a kongresszusi képviselők választási rendjéről szóló s ugyancsak 1871. évi május hó 29-én jóváhagyott szabályzatot, nemkülönben az 1875. évi május hó 14-én kelt királyi Rendeletünkbe foglalt kongresszusi szervezeti szabályzatot, valamint az ezek magyarázata, módosítása és kiegészítése tárgyában később keletkezett szabályzatokat és rendelkezéseket ezennel hatályon kívül helyezzük s elrendeljük, hogy a most hatályon kívül helyezett szabályzatok helyébe az 1864/5. évi kongresszuson alkotott s az 1868. évi IX. törvénycikk végrehajtásaként 1868. augusztus hó 10-én kelt királyi Rendeletünkkel jóváhagyott s kibocsátott autonómiai szabályzatok IV. és V. fejezete s a régi, az 1868: IX. törvénycikk szellemének megfelelő választási rend, kormányunk által eszközölnöd kellő módosításokkal ismét életbe lépjenek.

Egyben az 1875. évi szervezeti szabályok hatályon kívül helyezésének következményeként hatályon kívül helyezzük a görög-keleti szerb zárdajavak kezelésére vonatkozó s 1903. évi március hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásunkkal jóváhagyott szabályzatot is, rendelvén, hogy ennek helyébe is a megelőzőleg érvényben állott gyakorlat lépjen ismét életbe.

Ezen rendeletünk végrehajtásával s a további intézkedések foganatosításával magyar miniszterelnökünket megbizzuk, meghagyván, hogy az 1868: IX. törvénycikk értelmében a szerb görög-keleti egyházi kongresszus összehívása iránt annak idején intézkedjék, ezen kongresszusnak a törvény 7. §-a alapján legelső feladatává tévén a szervezeti szabályzatnak legelső jóváhagyásunk mellett leendő megállapítását.

Kelt Bad-Ischlben, 1912. évi július hó 11-én.

Ferenc József s. k.
Lukács László s. k.

¹ A közölt rendelet címe és lelőhelye: „Ő császári és apostoli királyi Felségének 1912. évi július 11-én kelt legelső rendelete a görög-keleti szerb egyház autonómiájának rendezése tárgyában” (ad 4224/1912. M. E. szám). — Magyarországi Rendeletek Tára 1912. 709—710. l. — A von. rendelet szövegét l. még a hivatkozott helyen: ME 1912:4224. — Újabb hivatkozását l. *Kövágó László: A magyarországi délszlávok 1918—19-ben.* Bp. 1964, Akadémiai K. 32. l. — A szerb nemzetiségi sajtó már 1912. júl. 12-én — telefonjelentés alapján — tudósítást közöl a magyarországi gör.-kel. szerb nemzeti-egyházi önkormányzat felfüggesztéséről. (*Suspenzija srpske narodne crkvene autonomije* — A szerb nemzeti-egyházi önkormányzat felfüggesztése — *Zastava* 1912. júl. 12; (esti kiad. 154. sz.)) — A szerb nemzeti-egyházi autonómia felfüggesztésével hosszabb cikkben foglalkozik az ellenzéki sajtó. A tiltakozó cikkek sorából kiemelkedik a *Népszava* cikke (*Osztyályharc és abszolutizmus az egyházban* — *Népszava* 1912. júl. 27; 177. sz.) A magyar munkássajtó szerint „a szerb egyház önkormányzati jogának felfüggesztése csak láncszem ebben a sorozatban, és ugyanaz a szellem nyilvánul meg benne, amely Cuvajt küldötte Horvátországba és Pavlikot a magyar képviselőházba”.